

Álit

í

løgtingsmáli nr. 109/2019: Uppskot til samtyktar um at seta greið mál fyri landbúnaðin í Føroyum

Høgni Hoydal og Bjørt Samuelsen, løgtingsmenn, hava lagt málið fram tann 6. mars 2020, og eftir 1. viðgerð tann 22. apríl 2020 er tað beint Vinnunevndini.

Nevndin hevur viðgjørt málið á fundi tann 5., 12. og 26. mai 2020.

Undir viðgerðini hevur nevndin havt fund við umboð fyri Útoyggjafelagið, Mat- og moldmentanarháskúlan, Veltuna, Búnaðargrunnin, Búnaðarstovuna og landsstýrismannin í umhvørvis- og vinnumálum, Helga Abrahamsen.

Vinnunevndin er samd um, at greið mál eiga at verða sett fyri landbúnaðin komandi 10 árinum við burðardyggari nýtslu av lendinum og øktari framleiðslu av búnaðarvørum.

Visjónin eigur at vera realistiskt, so sett ítøkilig mál kunnu gjøgnumførast. Heldur enn eina 12 punktsætlan, sum kann gerast trupul at røkka innan 10 ár, eiga málini at verða meira fokuserað á tað, sum er gjørligt at gjøgnumføra. Nevndin heldur, at tað í einari ætlan fyri landbúnaðin er umráðandi, at gjørd verður ein greið ætlan fyri, hvørji økir til ber at fáa burðardygg og ment munandi komandi árinum. Millum hesi:

- Størri framleiðsla av mjólk og mjólkaráttum
- Meira velting og framleiðsla av fódri við høgum fòðsluvirði
- Munandi størri framleiðsla av eplum og øðrum grønmeti
- Betri útbúgvingarmøguleikar

I 2016 varð gjørd ein frágreiðing av Mads Randbøll Wolff. Frágreiðingin var umbiðin av Búnaðarstovuni og viðgjørdi mest kappingarførið hjá føroyska landbúnaðinum, men har eru eisini sera greið og góð tilmæli um, hvat eigur at verða lagt áherðsla á og hildið fokus á hjá politiska myndugleikanum og teimum, sum varða av landbúnaðinum. Í hesi frágreiðing eru sera greiðar niðurstøður og tilmæli, sum vit vilja mæla til verða tikin við sum partur av einum komandi landbúnaðarpolitikki.

Í hesum uppskoti er eisini gott og væl lýst tilfar, sum vert er at taka við, tá nýggjur landbúnaðarpolitikkur verður orðaður. Hetta tilfar stavar í stóran mun frá búnaðarvinnuni sjálvari, frá arbeiðsbólkum, sum settir vóru at orða uppskot til átøk í landbúnaðinum, og sum lótu undanfarna landsstýrismanni tilmæli.

Nevndin heitir á landsstýrismannin um at brúka hesa frágreiðing sum grundarlag til at fáa orðað ein framtíðar landbúnaðarpolitikk, sum leggur dent á menning av føroyskum landbúnaðarúrdráttum og tekur atlit til burðardyggja nýtslu av bø og haga, fòðurframleiðslu, mjólkurframleiðslu, grønmetisframleiðslu, dyrking av lendi, framleiðslukrøvum til festarar, útbúgving osfr.

Mál okkara eigur at vera, at komandi landbúnaðarpolitikkurin skal verða grundarlagið undir vinnuligari menning av landbúnaðinum og eigur at miða ímóti, at vit kunnu verða sjálvbjargin innan útvaldar landbúnaðarvørur og grønmeti. Í øllum føri í nógv størri mun enn í dag.

Møguleiki er fyri at vaksa um framleiðsluna av grønmeti, íroknað epli, heilt munandi. Her hevur Veltan á Sandoyggi gingið undan, og royndir eru gjørdar at framleiða 24 ymiskar avgrøðir.

Tað hevur skund at fáa eina lendisnýtslulóg, so jørðin, ið er best egnað til stráfóður- og matframleiðslu, verður sett av til tað, og ikki onnur endamál. Og neyðugt er at útbyggja útbúgvingartilboðini, so hesi eisini kunnu vera á universitetsstøði.

Nevndin hevur undir viðgerðini fingið upplýst, at møguleikarnir fyri smidligari og bíligari flutningi av útoyggj er avgerandi, skulu leysu oyggjarnar kunnu økja um búnaðarframleiðsluna. Stórir áhugi er fyri føroyskt framleiddu vørunum, og tørvur er á smidligari skipanum, so vøurnar verða enn betur atkomuligar. Neyðugt er eisini at tryggja teimum, sum vilja framleiða, atgongd at gangnýta fruktagóðu jørðina, sum í dag liggur óbrúkt.

Nevndin setir fram soljóðandi

b r o y t i n g a r u p p s k o t

”Løgtingið heitir á landsstýrið um, at ein landbúnaðarpolitikkur verður orðaður og fyrireikaður við ítøkiligum og realistiskum málum, sum leggur dent á menning av føroyskum landbúnaðarúrdráttum og tekur atlit at burðardyggari nýtslu av bø og haga, fóðurframleiðslu, mjólkurframleiðslu, grønmetisframleiðslu, dyrking av lendi, framleiðslukrøvum til festarar, útbúgving við meira, og um at leggja fram neyðug lógaruppskot, ið kunnu fremja settu málini fyri landbúnaðin komandi 10 árinum.”

Við hesi broyting tekur ein samd nevnd undir við málinum og mælir Løgtinginum til at samtykkja uppskotið.

Vinnunevndin, 27. mai 2020

Bjørt Samuelsen
formaður

Johan Dahl
næstformaður

Bjarni Hammer

Henrik Old

Bjarni Kárasen Petersen

Beinir Johannesen

Jákup Mikkelsen